

SIVISTYSPALVELUIDEN KEHITTÄMISOHJELMA 2027

Sivistyspalveluiden kehittämisohjelma 2027

Pieksämäen kaupungin visio 2027

Pieksämäki on itsenäinen, vireä kaupunki, joka omalla aktiivisella elinvoimapolitiikallaan sekä vahvalla kuntataloudellaan kykenee kehittämään ja edistämään kaupungin tulevaisuutta kestäväällä tavalla sekä lisäämään kaupunkilaisten hyvinvointia.

Yleistä

Strategian päivittämisen tavoitteena on valmistautua kaupungin muuttuvaan rooliin alue- sekä sote-uudistuksen toteutuessa sekä samalla turvata laadukkaat ja ajanmukaiset sivistyspalvelut myös tulevaisuudessa.

Strategia sisältää myös toimenpidesuunnitelman, jossa kuvataan konkreettisia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kuntien rooli alueuudistuksen jälkeen

Paikallisen osallistumisen, demokratian ja elinvoiman yhteisöjä, jotka hoitavat asukkaiden päättämiä itsehallintotehtäviä ja laissa säädettyjä paikallisia tehtäviä.

- Osaaminen ja sivistys
- Terveys ja hyvinvointi
- Liikunta, kulttuuri ja kirjasto
- Nuorisotoimi
- Paikallinen elinkeinopolitiikka
- Maankäyttö ja rakentaminen

Sivistyksen suunta -asiakirja 2025

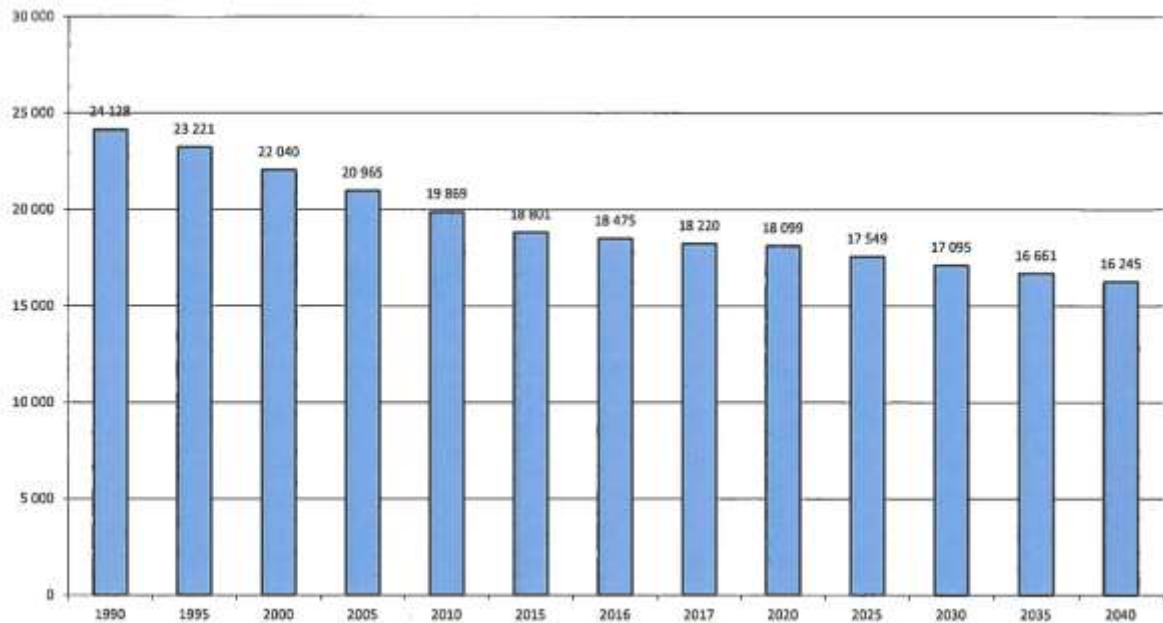
Tätä strategiaa valmisteltaessa on huomioitu myös Kuntaliiton vuonna 2015 valmistunut sivistyspoliittinen ohjelma. Sivistyksen suunta 2025-asiakirjassa linjataan Suomen Kuntaliiton keskeisiä tavoitteita koulutus- ja kulttuuripolitiikassa vuoteen 2025. Ohjelmassa käydään tavoitteita läpi sektoreittain: elinikäinen oppiminen, varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, nuorten perusopetuksen jälkeinen koulutus, lukiokoulutus, nuorten ammatillinen peruskoulutus, ammattikorkeakoulutus, aikuiskoulutus, vapaa sivistystyö ja kansalaisopistot, kirjasto- ja tietopalvelut, kulttuuripalvelut, liikunta ja nuorisotyö.

Sivistyspalveluiden kuntalaisia koskevat suunnitelmat

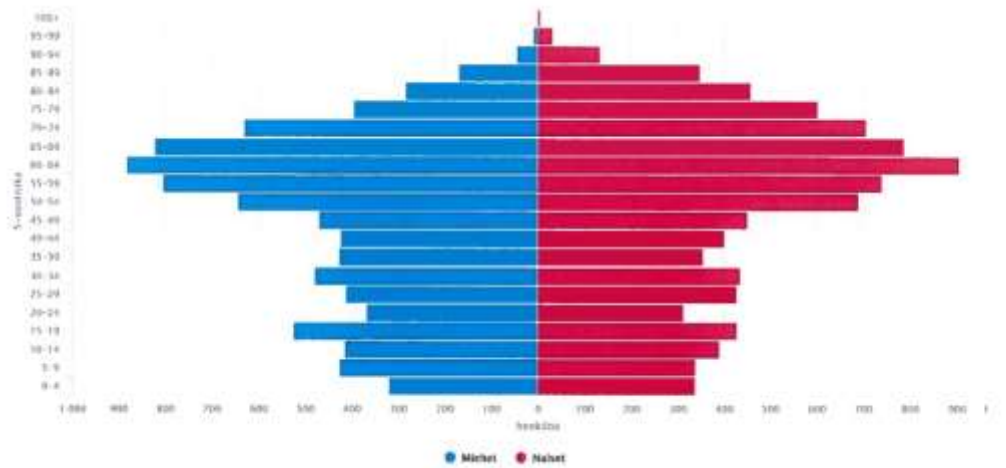
Pieksämäen kaupungissa on useita strategisia kuntalaisten palvelujen kehittämistä ohjaavia suunnitelmia, jotka on huomioitu tätä strategiapäivitystä tehtäessä.

Nykytilanteen kuvaus:

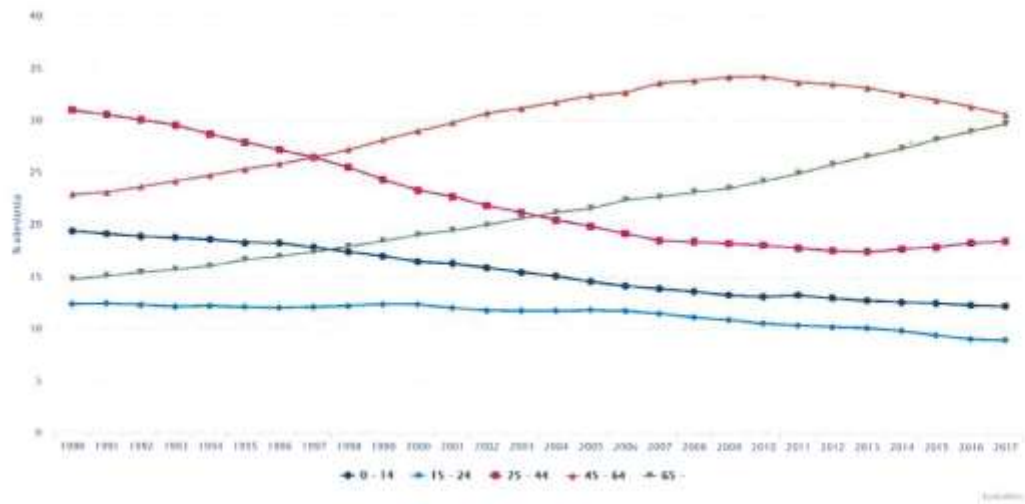
Väkiluku vuosina 1990 – 2017 ja väestöennuste 2020 – 2040

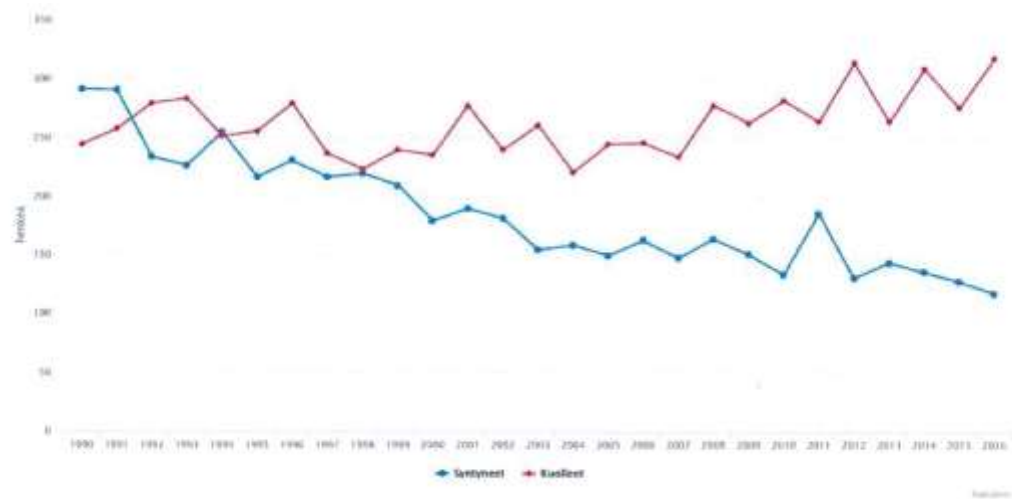
Ikärakenne Pieksämäki 2017

Väestön ikärakenne Pieksämäki 1990 – 2017

Syntyneet ja kuolleet Pieksämäki 1990 – 2016

Kasvatus- ja opetuspalvelut

Tämän hetken palvelunkuvaus lyhyesti

Toiminta-ajatuksena on tuottaa monipuolisia lasten ja nuorten palveluja, joiden kautta tuetaan lasten ja nuorten oppimista, kasvua sekä elämänhallintaa samalla edistään tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta.

Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Lapsen ja perheen tarpeet huomioiden varhaiskasvatusta annetaan päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja ryhmäperhepäivähoitokodeissa. Yksityiset palveluntuottajat ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita, joiden toimintaa kaupunki tukee päivähoidon palvelusetelillä. Avoimen varhaiskasvatuksen palveluja tarjotaan Perheiden Talossa.

Esiopetus toteutuu opetussuunnitelman mukaisesti päiväkodeissa ja kyläkouluilla integroituna muiden ikäluokkien kanssa tai omina ryhminään. Perusopetusta annetaan 6 alakoulussa ja yhdessä yläkoulussa. Oppilashuolto, kolmiportaisen tuen järjestäminen, kodin ja koulun yhteistyö, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä koulunjälkeinen kerhotoiminta ja kesänuokkaritoiminta ovat keskeinen osa perusopetuksen palvelukokonaisuutta.

Nuorisotoimen kokonaisuus pitää sisällään mm. nuorisotila-, erityisnuoriso-, etsivän nuoriso-, nuorten työpaja-, koulunuorisotyön sekä kulttuurisen ja kansainvälisen nuorisotyön toimintoja. Nuorisotyössä toteutetaan nuorisolain mukaista osallisuustoimintaa ja vastataan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä ohjaamo Pientareen koordinoinnista.

Pieksämäen lukio on aikuistuvan nuoren yksilöllinen kasvupaikka. Pieksämäen lukio on laaja-alainen ja se tarjoaa seutukunnan nuorille monipuoliset valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin korkeakouluissa ja yliopistoissa sekä ammatillisessa koulutuksessa. Opetusjärjestelyt ovat monimuotoiset ja turvaavat oppilaille opetussuunnitelman mukaan etenemisen ja lukio-opintojen suorittamiseen kolmessa vuodessa. Lukio-opintoja voi suorittaa myös aikuisten opetussuunnitelman mukaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Tämän hetken palvelunkuvaus lyhyesti

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden vastuualue tuottaa laadukkaita ja ajanmukaisia kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja opistopalveluja eri-ikäisille kaupunkilaisille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Seutuopisto mahdollistaa itsensä toteuttamisen, monipuolisen opiskelun sekä elinikäisen oppimisen. Opisto tarjoaa kurssitoimintaa eri puolilla kaupunkia yli 80 toimipisteessä. Taiteen perusopetuksen kuvataiteen yleisen oppimäärän opetuksesta vastaa kuvataidekoulu ja musiikin laajan oppimäärän toteutuksesta Soisalo-opiston musiikkiopisto.

Kirjasto toimii kaikille avoimena ja monipuolisena oppimisympäristönä sekä yhteisöllisenä kokoontumispaikkana. Kulttuuritoimessa on tavoitteena kulttuurisen hyvinvoinnin kehittäminen kaupungissa. Lisäksi kehitetään kulttuurin saavutettavuutta ja lisätään osallisuutta kulttuuritapahtumien avulla. Yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa tiivistetään. Liikuntatoimessa jatketaan Hiekanpään liikuntapalvelukeskuksen strategista suunnittelua ja lähiliikuntapaikkojen kehittämistä sekä luontoreittien kehittämistä. Seutuopiston rooli maahanmuuttajien kotouttajana ja työtoiminnan yhteistyökumppanina vahvistuu.

Koko toimialue tuottaa eri-ikäisille kuntalaisille suunnattuja laadukkaita palveluja ja tukevat kaupunkilaisten hyvinvointia sähköisen hyvinvointikertomuksen tavoitteiden mukaisesti. Kaupunkilaisten osallistuminen toimintaan on vilkasta valtakunnalliseen keskiarvoon verrattuna.

Arvot toimintoina

Luottamus

Organisaatiossa: Yksiköiden välillä teemme saumatonta yhteistyötä.

Toimimme tavoitteellisesti, tiedotamme aktiivisesti ja rakennamme uudenlaista toimintakulttuuria.

Kuntalaisille: Kuntalaiset luottavat palveluiden laatuun ja saavutettavuuteen, päätöksentekoon sekä kunnan henkilöstöön ja päättäjiin.

Läpinäkyvyys/avoimuus

Organisaatiossa: Osallistamme kaikilla tasoilla toiminnan ja päätöksenteon.

Kuntalaisille: Kuntalaiset ovat mukana kehittämässä palvelujen järjestämistä. Kuntalaispalautetta keräämme järjestelmällisesti.

Hyvä johtaminen

Organisaatiossa: Luotamme henkilöstön osaamiseen sekä vastuunkantoon. Huolehdimme kaikkien työssä jaksamisesta ja hyvinvoinnista.

Kuntalaisille: Hyvä johtaminen näkyy kuntalaisten suuntaan vastuullisena toimintana.

Inhimillisyys/ihmisläheisyys

Organisaatiossa: Huomioimme yksilön ja kuuntelemme erilaisia näkemyksiä. Tuemme toinen toisiamme.

Kuntalaisille: Kuntalainen kokee olevansa tärkeä ja hänen yksilölliset tarpeet huomioidaan mahdollisuuksien mukaan.

Yhteisöllisyys

Organisaatiossa: Suunnittelemme ja teemme työtä yhdessä yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kuntalaisille: ”Ollaan Pieksämäkeläisiä”. Kunta koetaan yhteistyön mahdollistajana: kunta, maakunta, kolmas sektori, yritykset, kuntalaiset.

Rohkeus/Visionäärisyys

Organisaatiossa: Uskomme tulevaisuuteen ja mahdollisuuksiin. Kokeilemme rohkeasti ja sallimme epäonnistumisen.

Kuntalaisille: Kunta sekä palvelut muuttuvat tulevaisuusorientoituneesti.

Kasvatus ja opetuspalvelujen kehittämisohjelma

Strateginen päämäärä	Toimenpide	Aikataulu	Vastuutaho
1. Elinvoiman lisääminen	Kasvatus- ja opetuspalvelut	2019 ->	
Kaupunki kehittää ja luo uusia kuntalaislähtöisiä palveluja.	Huolehditaan riittävästä ja laadukkaasta kasvatus- ja opetuspalveluista pitämällä päiväkot- ja kouluverkko riittävän laajuisena sekä tarjoamalla mahdollisimman monipuolista toisen asteen koulutusta.		Varhaiskasvatus perusopetus Lukio
	Kehitetään huoltajien osallisuutta tukevia toimintamalleja kannustamalla vanhempia mukaan lasten ja nuorten palvelujen järjestämiseen kuten toimikuntiin, vanhempainiltoihin ja tapahtumiin.		Kaikki toimialueen yksiköt
	Huolehditaan, että meillä on osaavaa, työstään innostunutta ja kehittämishaluista henkilöstöä.		Kaikki toimialueen yksiköt
	Tehdään markkinointikampanja Pieksämäellä työssäkäyville perheille yhteistyössä muiden toimialojen kanssa.		Hallinto
	Nuorisotyötä ja -politiikkaa toteutetaan monialaisessa yhteistyössä paikallisesti, maakunnallisesti sekä kansainvälisesti.		Nuorisotoimi
	Tuetaan nuorten osallisuutta palvelujen järjestämisessä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.		Nuorisotoimi
	Selvitetään teemallisten luokkien tarve.		Perusopetus
	Tuetaan vanhemmuutta eri toimijoiden yhteistyöllä.		Kaikki toimialueen yksiköt
	Hyödynnetään digitalisaatiota toisen-asteen opiskelussa ja markkinoinnissa.		Lukio
	Tarjotaan mahdollisuus korkeakouluopintoihin toisen asteen opiskelijoille.		Lukio

Strateginen päämäärä	Toimenpide	Aikataulu	Vastuutaho
2. Hyvinvoinnin edistäminen ja lisääminen	Jatketaan kokonaisvaltaista ja laajamittaista sivistystoimen kehittämistyötä yhdessä eri toimijoiden kanssa.	2019 ->	Kaikki toimialueen yksiköt
Kaupunki edistää kaupunkilaisten terveyttä ja hyvinvointia kehittämällä kulttuuri- ja liikuntamahdollisuuksia.	Panostetaan entistä enemmän varhaiseen tukeen ja ennaltaehkäisyyn.		Kaikki toimialueen yksiköt
Kaupunki luo mahdollisuudet monipuoliseen koulutukseen, joka vastaa myös paikallisen elinkeinoelämän tarpeisiin.	Varhaiskasvatusta kehitetään palveluverkkoselvityksen mukaisesti.		Varhaiskasvatus
	Pidetään hyvää huolta päiväkotien ja koulujen kunnosta.		Varhaiskasvatus Perusopetus Lukio
	Lisätään liikuntaa lasten päivään.		Varhaiskasvatus Perusopetus
	Otetaan tunnetaitokasvatus vahvemmin mukaan varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen.		Varhaiskasvatus Perusopetus
	Säilytetään lasten ja nuorten ilmainen kulkeminen harrastuksiin Paikallisliikenteen vuoroilla.		Hallinto
	Turvataan riittävät oppilas- ja opiskelijahuoltopalvelut.		Esi- ja perusopetus Lukio
	Nuorisotyö koordinoi ja yhteensovittaa keskeisiä nuorten palveluja sekä toimii sillanrakentajana eri viranomaisten välillä tehden yhteistyötä kansalaistoiminnan, koulujen ja oppilaitosten sekä nuorisotoimialan verkostojen kanssa.		Nuoristoimi
	Tuodaan yrittäjyyskasvatus kiinteämmin osaksi lasten ja nuorten koulupäivää. Kuudennen ja yhdeksännen luokan oppilaat osallistuvat yrittäjyysprojektiin ja vierailevat Yrityskylässä.		Perusopetus Lukio
	Toisen asteen opetuksen kehittäminen työelämälähtöisesti ja yhteistyön lisääminen mm. korkeakoulujen kanssa.		Lukio

Strateginen päämäärä	Toimenpide	Aikataulu	Vastuutaho
3. Aluekehittämisen mahdollistava kuntatalous Kaupunki kehittää toimintamahdollisuuksia yrityksille ja luo vetovoimaa työllistymisen ja asumisen mahdollisuuksien parantamiseksi.	Päivitetään palvelurakennesuunnitelmia jatkuvana toimintana. Jokaisen rakennusinvestoinnin kohdalla tulee tehdä perusteellinen palvelutarvekartoitus koko alueen tarpeista.	2019 ->	Kaikki toimialueen yksiköt
	Tehdään selvitys toisen ja korkea-asteen koulutuksen kehittämiseksi huomioiden koulutusreformi ja lainsäädännön muutokset, opiskelijamäärät sekä työelämäyhteistyö.		Lukio
	Kaikki palveluyksiköt toimivat kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Päivitetään suunnitelmat.		Kaikki toimialueen yksiköt
	Kaupunki ylläpitää omaa lukiokoulutusta mikä omalta osaltaan tukee perheiden mahdollisuutta asua ja työskennellä Pieksämäellä.		Lukio
	Järjestetään laadukkaita varhaiskasvatuspalvelut lähipalveluperiaatteella.		Varhaiskasvatus
	Panostetaan tehokkaaseen markkinointiin.		Kaikki toimialueen yksiköt
	Kehitetään sähköistä asiointia ja palveluja kustannustehokkaasti.		Kaikki toimialueen yksiköt
	Monikulttuurisuudessa huomioidaan kuntalaisten yksilölliset tarpeet.		Kaikki toimialueen yksiköt
	Huolehditaan nuorten ja yritysten kohtaamisesta (ohjaus ja TE-palvelut).		Nuorisotoimi
	Annetaan kaupungin kesätyöseteli kaikille nuorille.		Nuoristoimi

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden kehittämisohjelma

Strateginen päämäärä	Toimenpide	Aikataulu	Vastuutaho
1. Elinvoiman lisääminen	Elinvoiman lisääminen kuntalaisten hyvinvointia ja osallisuutta tukemalla	2019 ->	
Kaupunki kehittää ja luo uusia kuntalaislähtöisiä palveluja.	Kulttuurista hyvinvointia maakunnallisen suunnitelman jalkauttaminen esim. kulttuurin saavutettavuuden ja osallisuuden lisääminen Kulttuuritoimen ja kirjastotoimen mittariston laadinta. Prosenttiperiaatteen jalkauttaminen Taidetoiminta ja katutaide näkyväksi osaksi kaupunkia Poleenin Teatterin omien tuotantojen kehittäminen ja valtakunnallisten vierailuesitysten hankkiminen. Paikallisten teatteriryhmien tukeminen avustuksin ja palkkaamalla kyläteattereiden tueksi opintoryhmien ohjaajia. Huolehditaan konserttien ja viihdetarjonnan tasokkuudesta. Museon ja kirjaston kokoelmapoliittisen ohjelman jatkuva päivittäminen. Monipuolisen lastenkulttuuritarjonnan turvaaminen. Lainattavien palvelutuotteiden laajentaminen hyvinvoinnin edistämiseksi. Digitaalisen aineiston ja yleisen markkinoinnin tehostaminen. Terveysten edistäminen fyysisen aktiivisuuden keinoin eri ikäryhmissä: - elintapaohjaustoiminnan kehittäminen - kehitetään kurssitoimintaa kuntalaisten toiveiden mukaisesti - etsitään uusia toiminnan muotoja yhteistyössä mm. järjestöjen kanssa.		Kulttuuritoimi KuVajory Kulttuuri Kulttuuri/seutuopis Kulttuuri/seutuopis Kulttuuri/teatteri Kulttuuri Kulttuuri/seutuopisto Kirjastotoimi Kirjastotoimi/kaikki toimialueen yksiköt Liikuntatoimi/seutuopisto Liikuntatoimi/kaikki seutuopisto Kaikki toimialueen yksiköt

Strateginen päämäärä	Toimenpide	Aikataulu	Vastuutaho
2. Hyvinvoinnin edistäminen ja lisääminen - Kaupunki edistää kaupunkilaisten terveyttä ja hyvinvointia kehittämällä kulttuuri- ja liikuntamahdollisuuksia. - Kaupunki luo mahdollisuudet monipuoliseen koulutukseen, joka vastaa myös paikallisen elinkeinoelämän tarpeisiin.	Kootaan palvelut selkeiksi eri ikäryhmille suunnatuiksi hyvinvointia tukeviksi kokonaisuuksiksi Jatketaan Hiekanpään alueen kokonaisvaltaista ja laajamittaista kehittämistyötä monitoimiset tilat huomioiden. Otetaan eri-ikäiset kuntalaiset mukaan suunnittelemaan tarjontaa. Osallisuuden lisääminen tarjoamalla monipuolista kurssitoimintaa. Kehitetään Kulttuurikaveri -toimintaa yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa. Palvelujen hintatasojen pitäminen kohtuullisena. Palvelujen saatavuuden turvaaminen mm. tarjoamalla maksuttomia palveluja esim. kirjaston kotipalvelutoiminnan kehittäminen, lukukoiratoiminnan kehittäminen, lukuneuvojan palvelut, matineat ja yleisluennot sekä yhteislaulutilaisuudet. Kirjaston omatoimiajasta tiedottaminen. Eri-ikäisten liikuntamahdollisuuksien tukeminen monimuotoistamalla palveluja: lasten leiritoiminnan ja Liikkuva koulu-toiminnan kehittäminen, soveltavan liikunnan lisääminen, uimahallin tapahtumatuotannon ja erilaisten ryhmätoimintojen monipuolistaminen sekä Vedenjakaja -reitistön markkinoinnin ja toimintojen kehittäminen. Noudatetaan kaupungin hyvinvointisuunnitelman tavoitteita	2019 ->	Liikuntatoimi/kaikki yksiköt Kaikki toimialueen yksiköt Seutuopisto Kulttuuritoimi Kaikki toimialueen yksiköt Kirjasto/seutuopisto Kirjastotoimi Liikuntatoimi/seutuopisto Kaikki toimialueen yksiköt

Strateginen päämäärä	Toimenpide	Aikataulu	Vastuutaho
3. Aluekehittämisen mahdollistava kuntatalous Kaupunki kehittää toimintamahdollisuuksia yrityksille ja luo vetovoimaa työllistymisen ja asumisen mahdollisuuksien parantamiseksi.	Päivitetään palvelurakennesuunnitelmia jatkuvana toimintana. Jokaisen rakennusinvestoinnin kohdalla tehdään perusteellinen palvelutarvekartoitus koko alueen tarpeista ja huomioidaan prosenttiperiaate. Kaikki palveluyksiköt toimivat kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Päivitetään suunnitelmat. Turvataan riittävällä resurssoinnilla monipuoliset kulttuuri- ja vapaa-ajanpalvelut eri puolella Pieksämäkeä. Monikulttuurisuudessa huomioidaan kuntalaisten yksilölliset tarpeet. Kehitetään omia, vetovoimaisia ”brändejä” vapaa-ajan palveluihin, jotka lisäävät näin alueen vetovoimaisuutta. Tuetaan myös kolmannen sektorin tapahtumia. Esimerkiksi: - Joonas Aurinko - Nukkekot - Vedenjakaja–reitistö - Yhdistys- ja seuratoiminnan kehittäminen	2019 ->	Kaikki toimialueen yksiköt Kaikki toimialueen yksiköt Kaikki toimialueen yksiköt Kaikki toimialueen yksiköt Kaikki toimialueen yksiköt

PIEKSÄMÄKI

Elämäsi asemapaikka

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI

PL 125, Kauppakatu 1

76100 Pieksämäki

015 788 2111

kirjaamo@pieksamaki.fi

www.pieksamaki.fi

www.visitpieksamaki.fi